

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kaupallisten rokotetutkimuspalvelujen yhtiöittämisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kaupallisten rokotetutkimuspalvelujen yhtiöittämisestä (HE 224/2020 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty talousvaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- talousvaliokunta TaVL 27/2020 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut (etäkuuleminen):

- hallitussihteeri Mari Laurén-Häussler, sosiaali- ja terveysministeriö
- suunnittelija Sonja Jantunen, sosiaali- ja terveysministeriö
- erityisasiantuntija Niina Kiviaho, sosiaali- ja terveysministeriö
- erityisasiantuntija Elisa Fagerström, työ- ja elinkeinoministeriö
- tutkimuspäällikkö Arto Palmu, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- ylilääkäri Anu Kantele, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
- hallintopäällikkö Jaana Vento, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
- dekaani Tapio Visakorpi, Tampereen korkeakoulusäätiö sr

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- valtioneuvoston oikeuskansleri Tuomas Pöysti, oikeuskanslerinvirasto
- oikeusministeriö
- Valtiontalouden tarkastusvirasto
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Itä-Suomen yliopisto
- Oulun yliopisto
- Turun yliopisto
- puheenjohtaja Ville Peltola, Kansallinen rokotusasiantuntijaryhmä KRAR
- Lääketeollisuus ry

Valiokunnan mietintö StVM 40/2020 vp

Valiokunta on saanut ilmoitukset, ei lausuttavaa:

- opetus- ja kulttuuriministeriö
- Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kaupallisten rokotetutkimuspalvelujen yhtiöittämisestä. Lailla valtioneuvosto oikeutettaisiin luovuttamaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hallinnassa olevaa kaupallisten rokotetutkimuspalvelujen tuottamiseen liittyvää omaisuutta ja toimintaa myöhemmin perustettavalle osakeyhtiölle, jonka päätehtävänä olisi kaupallisten rokotetutkimusten tekeminen. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kaupallisissa rokotetutkimustehtävissä oleva henkilöstö siirtyisi osakeyhtiön palvelukseen. Suomen valtiolla olisi osake-enemmistö perustettavassa yhtiössä ja se kuuluisi sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalaan. Perustettava yhtiö olisi valtion erityistehtävayhtiö ja sen omistajaohjauksesta vastaisi sosiaali- ja terveysministeriö.

Esitys liittyy hallituksen esitykseen valtion vuoden 2021 täydentäväksi talousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2021.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

Esityksen tavoitteena on erottaa lääkeyhtiöiden rahoittama rokotetutkimus sekä rokotehankinto- ja koskevien päätösten valmistelu ja päätöksenteko toisistaan riippumattomuuden ja puolueettomuuden varmistamiseksi. Lakiehdotuksessa oikeutetaan valtioneuvosto luovuttamaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hallinnassa olevaa kaupallisten rokotetutkimuspalvelujen tuottamiseen liittyvää omaisuutta ja kaupallisia rokotetutkimuspalveluja koskeva toiminta perustettavalle uudelle osakeyhtiölle. Yhtiön toimialana olisi lääketieteellinen tutkimus ja kehittäminen. Yhtiön päätehtävä olisi kaupallinen rokotetutkimus sekä niihin liittyvät asiantuntijapalvelut.

Lakiehdotuksen mukaan valtio merkitsisi osakeyhtiötä perustettaessa enemmistön sen osakkeista. Laissa ei säädetä yhtiön muista omistussuhteista, mutta esityksen perustelujen mukaan vähemmistöosuuden osakekannasta merkitsisi Tampereen korkeakoulusäätiö sr, joka luovuttaisi yhtiöön Tampereen rokotetutkimuskeskuksen kliniset rokotetutkimustoiminnot. Valtioneuvoston yleisistunto päättää valtion osalta ja Tampereen korkeakoulusäätiön hallitus omalta osaltaan yhtiön perustamiseen liittyvistä asioista.

Lakiehdotuksen taustalla on oikeuskanslerin omasta aloitteestaan tutkittavakseen ottama Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen rokotehankintojen riippumattomuus ja asiasta 10.5.2019 antama päätös (OKV/12/50/2018). Epäilyksiä rokotehankintojen puolueettomuudesta ja riippumattomuudesta oli toistuvasti aiheuttanut se, että THL toimiessaan tartuntatautilain 7 §:n 2 momentin

Valiokunnan mietintö StVM 40/2020 vp

mukaisena tartuntatautien torjunnan kansallisena asiantuntijalaitoksena tekee rokotetutkimusta, jota rahoittavat yksityiset lääkeyhtiöt. Oikeuskansleri katsoi päätöksessään, että lääkeyhtiöiden rahoittaman rokotetutkimuksen ja rokotteiden hankintaa koskevien päätösten valmistelu ja päätöksenteko olisi perusteltua erottaa toisistaan entistä selkeämmin.

Hallituksen esityksestä on valiokunnan asiantuntijakuulemisessa esitetty sekä yhtiöittämistä puoltavia että kriittisiä näkökohtia. Osassa asiantuntijalausunnoista on katsottu, että esitetty malli täyttää kaupallisten rokotetutkimusten ja rokotehankintojen päätöksenteon erottamisella riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimuksen. Lausunnoissa on myös kritisoitu esitettyä sosiaali- ja terveysministeriön asettamista vastuuseen yhtiön omistajaohjauksesta. Esitykseen kriittisesti suhtautuvissa lausunnoissa on pidetty ehdotettua mallia niukasti perusteltuna ja mahdollisesti ongelmallisena kilpailuneutraliteetin, valtiontukisääntelyn ja riippumattomuuden kannalta.

Toisaalta esityksen on katsottu vahvistavan entisestään Suomessa toimivien kansainvälisten lääkeyritysten mahdollisuuksia saada rokotetutkimuksia jatkossakin Suomeen. Uuden osaamiskeskittymän on katsottu mahdollistavan myös uuden rokoteteknologiaosaamisen tuomisen Suomeen. Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esiin myös yhtiöittämisen ja yhtiön toiminnan nopean käynnistämisen tukevan terveysalan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kasvustrategian keskeisiä tavoitteita vahvistamalla terveysalan tutkimusekosysteemin kasvua.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana seuraavin huomautuksin.

Kilpailuneutraliteetti

Yhdistämällä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kaupallisten rokotetutkimuspalvelujen ja Tampereen korkeakoulusäätiön rokotetutkimuskeskuksen osaaminen syntyisi esityksen perustelujen mukaan kansainvälisesti kilpailukykyinen toimija, joka olisi toimintakykyinen heti perustamisensa jälkeen ja voisi osallistua esimerkiksi covid-19-rokotteiden kliiniseen tutkimukseen.

Yhtiön perustamisesta aiheutuvilla kertaluontoisilla perustamis- ja pääomitusmaksuilla luotaisiin edellytykset yhtiölle ja varmistettaisiin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ansioituneen kaupallisen rokotetutkimustoiminnan jatkoedellytykset. Perustettavan yhtiön kilpailu- ja erottumistekijät perustuisivat esityksen mukaan toiminnan keskittymiseen kaupallisiin rokotetutkimuksiin, yhteistyöhön Suomen terveydenhuoltojärjestelmän kanssa ja niihin liittyvään erityisasiantuntemukseen. Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta siirtyisi kaupallisten rokotetutkimusten asiantuntijuus ja osaaminen perustettavaan yhtiöön.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa Kilpailu- ja kuluttajavirasto on katsonut, että THL:n taloudellisen toiminnan yhtiöittäminen on omiaan parantamaan toiminnan läpinäkyvyyttä sekä edistämään rokotetutkimuspalvelumarkkinoiden kilpailuneutraliteettia. Työ- ja elinkeinoministeriö on lausunnossaan todennut, että hallituksen esityksessä on otettu huomioon ministeriön esittämät huomiot kilpailulain 4 a luvun kilpailuneutraliteettisäännösten huomioimisesta. Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa, ettei asian käsittelyssä ole ilmennyt kilpailuneutraliteettiin liittyviä oikeudellisia perusteita, joiden vuoksi yhtiöittämistä ei tulisi toteuttaa.

Valiokunnan mietintö StVM 40/2020 vp

Valtiontukisääntely

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kaupallisiin rokotetutkimuksiin liittyvä toiminta, henkilöstö ja omaisuus sekä näihin liittyvät sitoumukset siirtyisivät perustettavaan yhtiöön. Apporttiomaisuuden lisäksi valtio varaa yhtiön perustamista varten valtion vuoden 2021 täydentävän talousarvioesityksen mukaisesti arviolta 8 miljoonaa euroa, josta valtion sijoitus yhtiön vapaaseen omaan pääomaan olisi 7 miljoonaa euroa.

Kaupallisten rokotetutkimuspalvelujen yhtiöittämisellä pyritään esityksen perustelujen mukaan osaltaan ehkäisemään myös kielletyn valtiontuen syntymistä. Sopimuksessa Euroopan unionin toiminnasta (myöhemmin SEUT) säädetään kielletystä valtiontuesta 107—109 artiklassa. SEUT 107 artiklan 1 kohdan mukaisesti, jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kaupallisten rokotetutkimuspalvelujen osalta on tunnistettu mahdollinen valtiontukiongelma, mikäli rokotetutkimuspalvelujen toiminta nykyisellään osana Terveyden ja hyvinvoinnin laitosta saisi markkinaehtoisempia piirteitä.

Talousvaliokunta korosti lausunnossaan, että vaikka valtiontukisääntelyn näkökulmaa onkin yleisellä tasolla selvitetty hallituksen esityksessä, yhtiön taseen rakennetta ja erityisesti ehdotetun pääomituksen määrää on arvioitava tästä näkökulmasta kriittisesti. Yhtiötä perustettaessa pääomittaminen on talousvaliokunnan mukaan tehtävä ja aloitettava tase laadittava siten kuin yksityinen sijoittaja vastaavassa tilanteessa toimisi. Markkinoilla toimiva perustettava yhtiö ei saa saada taseen rakenteen tai varojen ja velkojen arvostamisen kautta kilpailijoihinsa nähden sellaista etua, joka estää tai vääristää kilpailua. Hallituksen esityksen ja talousvaliokunnan saaman selvityksen perusteella näihin kysymyksiin ei ole saatu riittävää selvitystä, ja tällainen arvio tulee tehdä ennen rahoitustoimiin ryhtymistä.

Sosiaali- ja terveysministeriön antaman selvityksen mukaan valtio toimii sijoittajana pääomittaessaan yhtiötä ja markkinatoimijaperiaatteen mukaisesti, kuten kuka tahansa yksityinen sijoittaja. Pääomituksen mitoituksen lähtökohtana on varmistaa yhtiölle riittävä käyttöpääoman määrä toiminnan alkuvaiheessa. Ministeriön mukaan lopullisten laskelmien valmistuttua pääomituksen määrää arvioidaan vielä markkinaehtoisuuden näkökulmasta.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että valtioneuvosto huolehtii ennen rahoitustoimiin ryhtymistä siitä, ettei yhtiö saa kilpailua vääristävää tukea valtiolta. Valiokunta pitää samalla tärkeänä, että perustettavan yhtiön aloitusvaiheen toimintakyky varmistetaan riittävällä kertaluonteisella perustamis- ja pääomituspanostuksella, jotta yhtiö voi mahdollisimman nopeasti aloittaa toimintansa tarkoitetulla tavalla.

Päätöksenteon riippumattomuus

Kuten esityksen perusteluissa todetaan, esityksestä annetuissa lausunnoissa ja siitä järjestetyssä kuulemistilaisuudessa esitettiin kriittisiä näkökantoja siitä, turvaako esitys puolueettomuuden ja riippumattomuuden rokotehankintoja koskevassa päätöksenteossa, kun sosiaali- ja terveysminis-

Valiokunnan mietintö StVM 40/2020 vp

teriö tekisi hankintoja koskevia päätöksiä ja toimisi samanaikaisesti omistajaohjauksesta vastaavana ministeriönä. Samaa kritiikkiä on esitetty valiokunnan saamissa lausunnoissa. Myös talousvaliokunta on lausunnossaan katsonut, ettei ehdotettu malli ole periaatteellisesti ongelmaton, koska yhtiö, valtio pääomistajanaan, toimisi STM:n omistajaohjauksessa ja STM tekisi edelleen rokotteiden hankintapäätökset.

Oikeuskanslerin valiokunnalle antamassa lausunnossa on käsitelty riippumattomuuden ja puolueettomuuden toteutumista esityksen mukaisessa yhtiömallissa.

Valtion omistajapolitiikka ja ohjaus perustuvat lakiin valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta, jonka mukaan omistajapolitiittinen päätöksenteko jakautuu valtioneuvoston yleisistunnon ja omistajaohjauksesta vastaavan ministeriön välillä. Valtion omistajaohjauksessa noudatetaan lisäksi hyvää hallintotapaa ja toimivaa päätösvallan ja valvonnan kokonaisuutta ja OECD:n ohjeita. Omistajaohjauksessa noudatetaan myös valtioneuvoston omistajapolitiittista periaatepäätöstä (8.4.2020), jossa linjataan omistajaohjauksen periaatteita ja toimintatapoja.

Ministeriön ja sen virkamiesten tulee noudattaa tehtävissään ja siten myös omistajaohjaukseen samoin kuin hankinta-asioihin liittyvissä tehtävissään hallintolain hyvään hallintoon liittyviä säännöksiä, kuten hallintolain 6 §:ssä säädettyä puolueettomuusperiaatetta. Lisäksi ministeriön virkamiehiä koskevat hallintolain esteellisyyttä koskevat säännökset ja valtion virkamieslain säännökset, joilla pyritään turvaamaan viranomaistoiminnan objektiivisuutta. Myös ministeriön hankintoja säätelee laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista, jonka säännöksillä pyritään turvaamaan hankintojen asianmukaisuutta. Julkisissa hankinnoissa noudatettavien periaatteiden mukaan hankintamenettelyyn osallistujia ja toimittajia on kohdeltava tasapuolisesti ja syrjimättömästi sekä toimittava avoimesti sekä suhteellisuuden vaatimukset huomioiden.

Esityksen mukaan yhtiön erityistehtävä näkyisi siinä, että toiminnasta syntyvää voittoa käytettäisiin yhtiön rokotetutkimustoiminnan kehittämiseen ja yleisempään rokotetutkimuksen tukemiseen mm. lahjoituksin. Yhtiön voitonjaon perusteista sovittaisiin esityksen mukaan tarkemmin yhtiön perustamisasiakirjoissa osakassopimuksella, ja valtion osinkotulot tuloutuisivat valtion yleiselle osinkotulotilille. Yhtiön ohjauksesta vastaavalle sosiaali- ja terveysministeriölle ei siten osinkotulojen muodossa syntyisi taloudellisia intressejä tai riippuvuuksia, jotka voisivat vaikuttaa ministeriön päätöksentekoon rokotehankinnoissa.

Oikeuskansleri totesi ministeriölle antamassaan muistiossa, että rokotetutkimus on kansanterveyden ja terveysturvallisuuden näkökulmasta siinä määrin strategisesti tärkeä tehtävä, että sen täytyy olla jossain määrin valtion ja valtionhallinnossa sosiaali- ja terveysministeriön vaikutuspiirissä. Oikeuskansleri kiinnitti kuitenkin huomiota siihen, että esityksestä tulisi ilmetä, että omistajaohjauksen järjestäminen sosiaali- ja terveysministeriössä toteutetaan siten, että rokotehankintojen ja kansallisen rokoteohjelman valmistelu ja ohjaus ovat riippumattomia yhtiön toimintaan liittyvistä intresseistä. Esityksen mukaan yhtiön omistajaohjaus sosiaali- ja terveysministeriössä eriytetään toiminnallisesti ja henkilötasolla yhtiöön ja sen alaan liittyvistä tehtävistä sekä rokotteiden hankintatoiminnasta hallintolain esteellisyyssäännökset huomioiden.

Oikeuskanslerin näkemyksen mukaan rokotteiden hankintaan liittyvä valmistelu ja päätöksenteko tulisi esityksessä ehdotetussa mallissa olemaan siten eriytetty rokotetutkimuksen tekemisestä

Valiokunnan mietintö StVM 40/2020 vp

ja sitä koskevasta yksityisten lääkeyhtiöiden rahoituksesta samoin kuin perustettavan yhtiön osinkotuloina mahdollisesti tuottamasta taloudellisesta hyödystä, että hankintatoiminnan riippumattomuus ja puolueettomuus tulisivat omistajaohjausta koskevien säännösten ja ohjeiden sekä muiden edellä mainittujen säännösten noudattamisella edellä mainitussa päätöksessään edellytetyllä tavalla turvatuiksi.

Esitetty malli on merkittävä parannus nykyiseen tilanteeseen, jossa THL itse tarjoaa kaupallisia rokotetutkimuspalveluja suoraan lääkeyrityksille. Ministeriön omistajaohjaus kytkeytyy yhtiön erityistehtävään rokoteturvallisuuden edistämiseksi. Sosiaali- ja terveysvaliokunta yhtyy oikeuskanslerin näkemukseen riippumattomuuden toteutumisesta esitetyssä mallissa ja pitää omistajaohjauksen osoittamista sosiaali- ja terveysministeriölle perusteltuna yhtiölle kaavaillun rokoteturvallisuuden edistämiseen liittyvän erityistehtävän kannalta.

Vaihtoehtoiset toteuttamismallit

Valiokunta yhtyy talousvaliokunnan käsitykseen siitä, että esitetyt perustelut toiminnaltaan kaipa-alaisen valtionyhtiön perustamisesta saatavista valtiontaloudellisista hyödyistä ovat niukat. Kuten talousvaliokunta toteaa, voivat osakeyhtiömuotoon liittyvät positiiviset seikat hyvin toteutua osakeyhtiömallissa, mutta niiden toteutuminen ei sinänsä ole sidottu yksinomaan osakeyhtiömuotoiseen organisaatioon. Myös esityksen valmistelua ja kirjoittamistapaa voidaan talousvaliokunnan tavoin pitää ilmeisen puutteellisena siltä osin, että esityksessä ei ole juurikaan tarkasteltu muita mahdollisia toteuttamistapoja esityksen tavoitteiden toteuttamiseksi.

Valiokunnille annetuissa asiantuntijalausunnoissa nostetaan esiin, että yliopistot ja yliopistolliset keskussairaalat, joissa tehdään merkittävää rokotetutkimusta tai rokotekehitystyötä, on jätetty suunnitelmien ulkopuolelle. Näiden näkemysten mukaan olisi Suomelle ja koko rokotetutkimuksen alalle eduksi, jos mukana olisivat merkittävät rokotetutkimusta tekevät yliopistot ja yliopistolliset keskussairaalat. Näin valtakunnallinen asiantuntemus, osaaminen ja tutkimusverkostot olisivat laajemmin rokotetutkimustoiminnan käytettävissä. Yliopistojen asiantuntijalausunnoissa on esitetty, että korkealaatuinen lääketieteellinen tutkimus, myös rokotetutkimus, tulisi tehdä osana akateemista tutkimustoimintaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön antaman selvityksen mukaan asian valmistelu käynnistyi oikeuskanslerin päätöksen jälkeen tehdyllä esiselvityksellä, jossa nyt ehdotettua mallia arvioitiin hyväksi lähtökohdaksi alkaa rakentaa kansallista rokotetutkimuskeskusta. Esiselvitystä esiteltiin lääketieteellisten tiedekuntien yliopistojen rehtoreille elokuussa 2019. Valmistelussa ajatuksena on ministeriön mukaan ollut kansallisen rokotetutkimuksen vahvistamisen ensimmäinen vaihe, ja seuraavassa vaiheessa osakepohjaa laajennettaisiin. Tämä on myös tuotu esiin valmistelun eri vaiheissa ja valiokuntakäsittelyssä.

Saadun selvityksen mukaan valmistelussa on arvioitu eri organisointivaihtoehtoja. Pelkästään rokotetutkimuksiin keskittyvän laitoksen perustaminen ei ole ministeriön mukaan vaihtoehto, koska laitosmuoto ei sovellu tähän liiketoimintaan muun muassa siitä syystä, että laitos ei ole valtiosta erillinen yksikkö, konkurssisuojaan vuoksi ja siksi, että tarkoituksena on tarjota palveluja kilpailuilla markkinoilla. Ministeriö on selvityksessään korostanut sitä, että kyseessä ovat kaupalliset rokotetutkimuspalvelut, ei akateeminen tutkimus. Ministeriön mukaan THL:n rokotetut-

Valiokunnan mietintö StVM 40/2020 vp

kimuspalvelujen hajauttaminen jollekin tai useammalle alueelliselle toimijalle ei myöskään palvelisi valtakunnallista rokotetutkimuksen vahvistamista.

Lopuksi

Hallituksen esityksen ja lisäselvitysten perusteella yhtiö toteuttaa erityistehtävää, johon valtiolla on strateginen intressi säilyttää ja vahvistaa kansallista rokotetutkimusosaamista kansanterveyden ja terveysturvallisuuden näkökulmasta. Yhtiön erityistehtävä ilmeni ministeriön mukaan myös siinä, että toiminnasta syntyvää voittoa käytettäisiin yhtiön rokotetutkimustoiminnan kehittämiseen ja yleisempään rokotetutkimuksen tukemiseen muun muassa lahjoituksin. Valiokunta toteaa, etteivät lahjoitukset pääsääntöisesti kuulu markkinaehtoisesti toimivan osakeyhtiön toimintaan. Tällöin on otettava huomioon myös osakeyhtiölain 13 luvun 8 §, jonka mukaan yhtiökokous voi päättää lahjan antamisesta yleishyödylliseen tai siihen rinnastettavaan tarkoitukseen, jos lahjoituksen määrää voidaan käyttötarkoitukseen sekä yhtiön tilaan ja muihin olosuhteisiin katsoen pitää kohtuullisena. Yhtiön hallitus saa käyttää sanottuun tarkoitukseen varoja, joiden merkitys yhtiön tila huomioon ottaen on vähäinen.

Tampereen korkeakoulusäätiö on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota apporttina luovutettavan omaisuuden luovutuksen veroseuraamuksiin. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan yhtiön perustamisjärjestelyissä huomioidaan se, että osakeyhtiön perustamiseen liittyvään omaisuuden luovutukseen, joka voidaan toteuttaa yhdessä tai useammassa kokonaisuudessa, sovelletaan soveltuvin osin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 52 d §:ssä tarkoitettua liiketoimintasiirtoa koskevia säännöksiä ja arvonlisäverolain (1501/1993) 19 a §:ssä tarkoitettua liikkeen luovutusta koskevia säännöksiä. Valiokunta pitää tärkeänä, että osana perustamisvalmistelua selvitetään liiketoimintasiirron mahdolliset veroseuraamukset yhteistyössä eri osapuolten kesken.

Valiokunta toteaa, että lakiehdotus mahdollistaa myös muiden kuin Tampereen korkeakoulusäätiön osallistumisen yhtiön omistukseen ja toimintaan. Valiokunta pitää myönteisenä, että ainakin Helsingin yliopisto ja HUS ovat valmistelun kuluessa ilmoittaneet kiinnostuksensa tulla mukaan omistajana perustettavaan yhtiöön. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää painavina lausunnoissa esitettyjä näkökohtia perustamisvaihetta laajemman asiantuntemuksen ja osaamisen kattavasta hyödyntämisestä ja tärkeänä, että yhtiön omistajapohjaa laajennetaan mahdollisimman pian käynnistämävaiheen jälkeen.

Valiokunta korostaa, että THL:n rokotteisiin liittyvien lakisääteisten tehtävien edellyttämän osaamisen voimavarat on jatkossakin turvattava.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 224/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö StVM 40/2020 vp

Helsingissä 2.12.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Kim Berg sd
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Noora Koponen vihr
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Hanna Sarkkinen vas
jäsen Heidi Viljanen sd
jäsen Sofia Virta vihr

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen